

Makale Gelişi:
09.06.2025

Makale Kabulü:
29.06.2025

Araştırma
Makalesi

Uluslararası Siyaset Dergisi

U S J o u r n a l

SERT GÜÇTEN YUMUŞAK GÜCE KIBRIS BARIŞ HAREKÂTI SONRASINDA YÜRÜTÜLEN KAMU DİPLOMASİSİ

Sorumlu Yazar

Doç. Dr. Ayhan Nuri Yılmaz
Samsun Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Bölümü
ayhan.toronto@gmail.com

 0000-0002-0597-6884

Mücahit Dağ

Samsun Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Anabilim Dalı Doktora Programı
mucahitdag@outlook.com.tr

 0000-0001-5345-838X

ÖZET

Uluslararası siyasette güç, uzun yıllar boyunca askeri kapasite ve ekonomik tahakküm gibi sert güç unsurları üzerinden tanımlanmıştır. Ancak çağdaş uluslararası siyasette devletlerin ve devlet dışı aktörlerin etkili olabilmesi için yalnızca zorlayıcı araçlarla değil; kültürel etki, siyasi değerler ve toplumsal çekicilik gibi yumuşak güç unsurlarıyla da işe koyulmaya başlanmıştır. Bu noktada Joseph Nye'in geliştirdiği yumuşak güç kavramı, bir ülkenin başka bir ülkenin kamuoyunu istediği doğrultuda zorlamadan, cazibesini kullanarak rıza yoluyla ikna edebilme yeteneğini ifade ederken; bu anlayışın daha gelişmiş bir formu olan akıllı güç, sert ve yumuşak gücün dengeli ve stratejik biçimde birlikte kullanılması gerekliliğini vurgulamaktadır. Bu çerçevede kamu diplomasisi, yumuşak gücün önemli bir aracı olarak, devletlerin dış kamuoyunu yönlendirme, tanıtma ve uluslararası imajını şekillendirme çabalarını kapsamaktadır. 1974 yılında gerçekleştirilen Kıbrıs Barış Harekâtı, başlangıçta sert güce dayalı bir askeri müdahale olsa da sonrası dönemde uluslararası kamuoyundaki olumsuz algıyı değiştirmek amacıyla yumuşak güç araçlarına başvurulmuş, akıllı güç stratejileri geliştirme ve kamu diplomasisi çabaları öne çıkmıştır. Harekât, Garanti Antlaşması'ndan doğan meşru müdahale hakkı doğrultusunda Kıbrıs Türk toplumunu Rum saldırılarına karşı korumak ve Kıbrıs'taki Anayasal düzeni yeniden tesis etmek amacıyla gerçekleştirilmiş olsa da özellikle Kıbrıs'a düzenlenen ikinci hareketle birlikte Batılı ülkelerde Türkiye aleyhine güçlü bir kamuoyu oluşmuştur. Bu çalışmanın sorunsalı, Türkiye'nin Kıbrıs Harekâtı sonrası dış politikasında sert güçten yumuşak güce nasıl bir geçiş yaptığı ve bu süreçte kamu diplomasisini nasıl kullandığıdır. Çalışmanın amacı, Bülent Ecevit'in liderliğinde şekillenen bu diplomatik dönüşümün, kamu diplomasisi uygulamaları ve yumuşak güç stratejileri bağlamında analiz edilmesidir. 1974-75 yılları arasını kapsayan bu değerlendirmede, dönemin sınırlılıkları çerçevesinde devlet dışı aktörlerin eksikliği nedeniyle Ecevit'in basın açıklamaları, meclis konuşmaları ve uluslararası medya ile kurduğu iletişim odak noktası olarak ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yumuşak Güç, Sert Güç, Akıllı Güç, Kamu Diplomasisi, Kıbrıs Barış Harekâtı.

Atıf Bilgisi: Yılmaz, Ayhan Nuri, Mücahit Dağ. "Sert Güçten Yumuşak Güce Kıbrıs Barış Harekâtı Sonrasında Yürütülen Kamu Diplomasisi," *Uluslararası Siyaset Dergisi* 3, sayı 1 (2025): 1-17.

Çıkar Çatışması Beyanı:
Etik Kurul Onayı:
Finansal Destek Beyanı:
Yazar Katkı Beyanı:

Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemiştir
Yazarlar etik kurulu onayı gerekmediğini beyan etmiştir
Yazarlar finansal destek almadıklarını beyan etmiştir
1. yazar %50, 2. yazar %50

Article Received:
09.06.025

Article Accepted:
29.06.2025

Research Article

Uluslararası Siyaset Dergisi

U S J o u r n a l

FROM HARD POWER TO SOFT POWER PUBLIC DIPLOMACY CONDUCTED AFTER THE CYPRUS PEACE OPERATION

ABSTRACT

In international politics, power has long been defined through hard power elements such as military capacity and economic domination. However, in contemporary international politics, in order for states and non-state actors to be effective, they have begun to work not only with coercive tools but also with soft power elements such as cultural influence, political values and social appeal. At this point, the concept of soft power developed by Joseph Nye refers to the ability of a country to persuade the public opinion of another country in the direction it wants, without coercion, through consent by using its appeal; while smart power, a more advanced form of this understanding, emphasizes the necessity of using hard and soft power together in a balanced and strategic manner. Within this framework, public diplomacy, as an important tool of soft power, encompasses the efforts of states to guide and promote foreign public opinion and shape their international image. Although the Cyprus Peace Operation carried out in 1974 was initially a military intervention based on hard power, soft power tools were used in the post-operation period in order to change the negative perception in the international public opinion, and smart power strategies and public diplomacy efforts came to the fore. Although the operation was carried out in line with the legitimate right of intervention arising from the Treaty of Guarantee in order to protect the Turkish Cypriot community against Greek attacks and to re-establish the constitutional order in Cyprus, a strong public opinion against Turkey emerged in Western countries, especially with the second operation carried out in Cyprus. The problematic of this study is how Turkey made a transition from hard power to soft power in its foreign policy after the Cyprus Operation and how it used public diplomacy in this process. The aim of the study is to analyze this diplomatic transformation shaped under the leadership of Bülent Ecevit in the context of public diplomacy practices and soft power strategies. In this assessment covering the years 1974-75, Ecevit's press releases, parliamentary speeches and communication with the international media were taken as the focal point due to the lack of non-state actors within the framework of the limitations of the period.

Key Words: Soft Power, Hard Power, Smart Power, Public Diplomacy, Cyprus Peace Operation

To Cite: Yılmaz, Ayhan Nuri, Mücahit Dağ. "Sert Güçten Yumuşak Güce Kıbrıs Barış Harekâtı Sonrasında Yürütülen Kamu Diplomasisi," *Uluslararası Siyaset Dergisi / US Journal* 3, sayı 1 (2025): 1-17.

Conflict of Interest Statement:

Authors declared no conflict of interest

Ethics Committee Approval:

Authors declared article does not require ethics committee approval

Financial Support Statement:

Authors declared that there was no financial support

Author(s) contribution Statement:

1st author 50%, 2nd author 50%

Giriş

Kamu diplomasisi ve yumuşak güç kavramları, uluslararası ilişkiler ve dış politika alanında önemli tartışma konularını oluşturmaktadır. Söz konusu kavramlar devletlerin uluslararası alanda kendilerine dair tanıtma politikaları, etki alanlarını genişletme çabaları ve verili çatışmaları çözme hususlarındaki stratejileri ile ilişkilidir. Bu noktada kamu diplomasisi bir devletin veya devlet haricindeki birimlerin/aktörlerin (sivil toplum kuruluşu, çok uluslu şirketler vs.) dışarıdaki kamuoyu ile etkileşime geçerek kendi değerlerini, çıkarlarını, hedeflerini vs. savunma amacını güderken yumuşak güç, bir ülkenin cazibesi ve kültürel etkisi yoluyla başkalarını kendi hedeflerine doğru yönlendirme gücünü ifade eder. Bu kavramlar, belirli olaylar doğrultusunda incelendiğinde, devletlerin dış politikada ne tür stratejiler geliştirdiğini ve bunların uzun vadede nasıl sonuçlar doğurduğunu anlamak açısından oldukça değerlidir.

Edmund Gullion'un diplomasi alanındaki çalışmalarıyla kavramsallaşan kamu diplomasisi, Joseph Nye tarafından geliştirilen yumuşak güç kavramsallaştırması ile birlikte düşünüldüğünde sert güçten yumuşak güce doğru paradigmatik bir geçişi anlamayı kolaylaştırıcı özellikler açığa çıkmaya başlamıştır. Dolayısıyla yumuşak güç, bir devletin cebre ve sert güç unsurlarına başvurmadan, diğer devletleri kendi çıkarları ve hedefleri doğrultusunda etkileyebilme yeteneğini ifade ederken; kamu diplomasisi, devletlerin bu yumuşak güç unsurlarını kullanarak uluslararası kamuoyunu etkileme ve politika oluşturma sürecini ifade etmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmada Türkiye'nin Kıbrıs Barış Harekâtı sonrası kamu diplomasisi ve yumuşak gücünü nasıl kullandığı analiz edilecektir. Bu anlamda çalışmanın sorunsalı, Kıbrıs Barış Harekâtı sonrası Türkiye'nin sert güçten yumuşak güce dönüşen politikalarının nasıl bir kamu diplomasisi faaliyetiyle yürütüldüğünü incelemektir. Böylelikle kamu diplomasisi ve yumuşak güç kullanımı alanında Bülent Ecevit'in Kıbrıs Barış Harekâtı sonrası sert güçten yumuşak güce dönüşen stratejilerinin analizi amaçlanmaktadır. Bunun paralelinde çalışmanın önemli bir tahdidi, 1974-75 yıllarında Kıbrıs Barış Harekâtı hususunda Türkiye'de dış kamuoyunu etkileyecek sivil toplum kuruluşlarının, çok uluslu şirketlerinin vs. yetersizliği hasebiyle Bülent Ecevit'in basına verdiği demeçler, röportajlar ve meclis konuşmalarının ele alınması noktasında açığa çıkmaktadır. Bir diğer tahdidi ise çalışmanın Kıbrıs Barış Harekâtı sonrasında izlenilen yumuşak güç kullanımına geçişidir.

Bu çalışma, literatür taraması (arşiv belgeleri ve konuyla ilgili belgeseller ve yazılı materyaller) ve tarihsel analiz yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmeye çalışılacaktır. Bu noktada Joseph Nye'nin kamu diplomasisi ve yumuşak güç konularında yaptığı çalışmalardan hareket edilecektir.

1. Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç Kavramları: Kuramsal Bir Bakış

Kamu diplomasisi ve yumuşak güç kavramları, uluslararası siyasette giderek artan bir şekilde önem kazanan araçlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kavramlar devletlerin meydana gelen olaylar karşısında veya yürütmeyi amaçladıkları politikalar doğrultusunda sert güç kullanımının ötesinde kültürel, ideolojik ve diplomatik yollarla diğer devletleri veya bu devletlerde verili olan kamuoyunu etkilemeyi ifade etmektedir. Bu anlamda kamu diplomasisi, modern bir diplomasi uygulaması olarak geleneksel diplomasiden ayrılmakla birlikte, yumuşak güç, sert güç unsurlarından farklılaşmaktadır.

Nye¹ yumuşak güç kavramsallaştırmasını ilk olarak 1990'da yayınladığı "Bound to Lead (Önderlik Etmeye Mecbur)" isimli metninde geliştirdiğini belirtmiştir. Söz konusu kavramsallaştırmada kavramsal genişlik ve sınırlılık bakımından tanımlama zorluğu olmakla

¹ Joseph S. Nye, *Yumuşak Güç* (İstanbul: Serbest Akademi, 2023), 14.

birlikte, sorunun temel olarak güç kavramının tanımlanmasındaki güçlükten kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Bu çerçevede güç, erke ve yeterliliğe sahip olma şeklinde tanımlanabileceği gibi bir etki oluşturabilme veya etkiye karşı direnç gösterebilme kapasitesi olarak da tanımlanabilir. Bu anlamda ekonomik, siyasi, askeri vb. gibi potansiyelleri kapsayabileceği gibi mutlak bir nitelik olarak da görülebilir.² Uluslararası ilişkilerde ise bir devletin fiziki varlıkları, ekonomik gelişimi, siyasi istikrarı gibi faktörlerle birlikte değerlendirilmektedir. Bunun yanında devletin etkisini ön plana çıkaran tanımlar da bulunmaktadır.³ Bu bakımdan güç, uluslararası ilişkilerde en genel anlamıyla bir ülkenin başka bir ülkeyi bir davranışa ikna etmesi şeklinde tanımlanabilmektedir. Nye, bir ülkenin istediği bir şeyi başka bir ülkeye aktarıp o ülkenin de istemesini sağlayabilmesi durumunda yumuşak gücün açığa çıkabileceğini belirtmiştir. Bu noktada dış politika alanında sert gücün ekonomik, materyal ve askeri güç şeklinde uygulanması söz konusuysa yumuşak güç, istenilen sonuca cazibe ile ulaşma becerisi şeklinde tanımlanmıştır.⁴ Bu kapsamda Nye gücü en genel anlamıyla bir sonucu elde etme becerisi olarak tanımlamıştır. Yine bu noktada gücü, belli bir amacı gerçekleştirmek için bir diğerinin davranışlarını etkileyebilme becerisi olarak görmüştür.⁵ Bu bakımdan “Joseph Nye’in gücü; kaynakları açısından daha soyut ve görülemeyen unsurlarıyla, aynı zamanda gücü sonuç odaklı incelediğini söylemek mümkündür”.⁶ Kısacası güç kavramının tanımlanmasının zorluğu zamana, mekâna ve aktöre göre değişkenlik arz etmesinden ileri gelmektedir.⁷

Nye, bir ülkenin yumuşak gücünü kültür, siyasi değerler ve dış politika olmak üzere üç temel kaynağa dayandırmıştır. Bu noktada kültür, çekicilik oluştururken; siyasi değerler, devletin izlediği politikalarda mevcut değerlere bağlı kalmayı ifade etmektedir. Dış politika ise meşru bir otoriteyi elde tutmak ile ilişkilendirilmiştir. Kültürel çekicilik dilden sanata, toplumsal normlardan yaşam tarzına kadar geniş bir yelpazeyi kapsamakla birlikte siyasi değerler; insan hakları, demokrasinin işleyişi ve özgürlük gibi alanları içermektedir. Dolayısıyla kültür, ahlaki ve ideolojik bir cazibe oluşturma anlamında önemli yumuşak güç kaynağıdır. Bunun yanında dış politikada adil, şeffaf ve iş birliğine dayalı bir yol izlemek ise otoritenin meşruiyeti için bir kaynak sağlamaktadır. Yani bir yandan güvenilirlik yaratırken diğer yandan izlenen dış politikada rıza mekanizmasının çalıştırılması, kabullenilmeyi kolaylaştırmaktadır. Bu, bir devletin müttefikleriyle olan ilişkilerinde ve kriz halinde uluslararası destek sağlamak için önemli bir rol oynamaktadır. Bu bakımdan yumuşak güç, gönüllü ve rızaya dayalı bir strateji izlemeyi ortaya koymaktadır. Böylelikle yumuşak güç, etkileyici bir imaj yaratma uğraşısı olarak görülebilir.⁸

“Uluslararası siyasette, yumuşak güç üreten kaynaklar, çoğunlukla, bir kuruluşun ya da ülkenin kendi kültüründe ifade ettiği değerlerinden, kendi içindeki uygulamalarıyla ve politikalarıyla sergilediği örneklerden ve diğerleriyle ilişkilerini sürdürme biçiminden ortaya çıkar”.⁹

² Erişim Tarihi: 15.05.2025 <https://sozluk.gov.tr/>

³ Gökmen Kılıçoğlu, Ayhan Nuri Yılmaz, “Kendi Hikayeni Anlatmak: Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye’nin Kamu Diplomasisi,” içinde *Cumhuriyetin Yüzüncü Yılında Türk Dış Politikası ve Milli Güvenlik*, ed. Yalçın Sarıkaya (Ankara: TASAV, 2023), 110.

⁴ Gökmen Kılıçoğlu, Ayhan Nuri Yılmaz, “Bir Kamu Diplomasisi Kurumu Olarak TİKA’nın Ak Parti Döneminde Kullanılması,” *Türk Dünyası Araştırmaları* 116, 229 (2017): 172-173.

⁵ Nye, *Yumuşak Güç*, 20.

⁶ Tuba Çavuş, “Dış Politikada Yumuşak Güç Kavramı ve Türkiye’nin Yumuşak Güç Kullanımı,” *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 2, 2 (2012): 25.

⁷ Haluk Özdemir, “Uluslararası İlişkilerde Güç: Çok Boyutlu Bir Değerlendirme,” *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 63,3 (2008): 116.

⁸ Kılıçoğlu ve Yılmaz, “Kendi Hikayeni Anlatmak: Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye’nin Kamu Diplomasisi,” 110; Nye, *Yumuşak Güç*, 32-35.

⁹ Nye, *Yumuşak Güç*, 28.

Dolayısıyla “yumuşak güç, bir ülkenin kültürünün, siyasi değerlerinin ve dış politikalarının cazibesinden kaynaklanmaktadır. Bir ülkenin kültürü, evrensel değerleri içerdiğinde ve kültür politikaları başkalarının da paylaştığı değerlere ve çıkarlara hizmet ettiğinde, istenilen sonuçların elde edilme olasılığını artırmaktadır.”¹⁰ Böylelikle yumuşak güç, karşılığında bir ödeme beklemeden ve cebir kullanmadan bir devletin başka bir devletten veya kamuoyundan cazibe ve çekiciliğini kullanarak rıza yoluyla istediğini elde etme kapasitesi ve becerisidir. Dolayısıyla belirli tercihleri şekillendirme ve değiştirme üzerine kuruludur. Bu doğrultuda geliştirilen cazibenin iletilmek istenilen mesajı toplumsal normlar ve değerler aracılığıyla meşrulaştırarak çekici kılması hedeflenmektedir. Aksi halde cazibe, iticiliğe kayabilir.¹¹ Kısacası yumuşak güç kullanımı için gerekli olan çekicilik unsurunun yaratılması meşruiyet, inandırıcılık ve saygınlık yoluyla mümkün hale gelmektedir.¹²

1.1. Akıllı Gücün Tezahürü

Yumuşak güç tehditle değil, iş birliğiyle sağlanabilir. Bu durumda dar ufuklu politikalardan ziyade hem kapsayıcı hem de öngörülü bir şekilde yürütülen politikaların çekicilik yaratması daha basittir.¹³ Ancak izlenilen politikada sert ve yumuşak gücün eşzamanlı kullanımının gerektiği hallerde rasyonel bir formda akıllı güç çalıştırılabilir.¹⁴ Bu durumda “sert ve yumuşak gücü birleştirme becerisi ‘akıllı güç’tür”.¹⁵ Dolayısıyla “her iki gücün birlikteliğini öngören bütünleşik bir stratejide akıllı güç, (...) bir ülkenin eylemlerine meşruiyet kazandırma, rıza üretme ve kamuoylarıyla etkileşim kurmanın yollarını bulmak için hem düşman hem de dost ülkelere yönelik politikalarla ortak bir zemin geliştirme kabiliyetidir”.¹⁶ Böylelikle salt sert ya da yumuşak güçten oluşmayan ancak bu iki gücü tutarlı ve doğru bir şekilde birleştiren akıllı güç, birçok unsurun etkin ve entegre bir şekilde kullanılmasını gerektirmektedir. Diplomatik, siyasi, iktisadi gibi unsurların etkin ve entegre bir şekilde kullanılması durumunda cazibe ve meşruiyet yaratımı gerçekleşebilmektedir.¹⁷ Bunun haricinde belli bir güç kaynağı hem sert hem de yumuşak güç olarak kullanılabilir. Nitekim ekonomi, yaptırım uygulama anlamında sert güç kaynağı olabilirken yardım etme anlamında yumuşak güç sergileyebilir. Bunun yanında silahlı kuvvetler sert güç olarak değerlendirilebilmekle birlikte zafer elde edilmesi anlamında cezbedici olabilmektedir. Dolayısıyla sert ve yumuşak güç arasında mutlak bir ayırmadan söz etmek güçtür.¹⁸

Uluslararası ilişkilerde tek boyutlu yaklaşımların sorun çözme kapasitesi günümüzde büyük ölçüde zayıflamıştır. Karmaşık, çok aktörlü ve çok katmanlı küresel sorunların etkin biçimde yönetilebilmesi, çok boyutlu bir stratejik aklı ön plana çıkartmıştır. Nitekim çağdaş uluslararası siyasette devletlerin ya yalnızca sert güç ya da yalnızca yumuşak güç kullandığı varsayımı hem analitik olarak yanıltıcı hem de pratikte sorunlu hale gelmiştir. Bu bakımdan yumuşak güç ile sert gücün mutlak bir ikilik şeklinde ele alınması, uluslararası ilişkilerin sürekliliğini yansıtmaktan oldukça uzak kalmaktadır. Bu güç türlerinin birbirini dışlayan seçenekler olarak

¹⁰ Sait Yılmaz, “Yumuşak Güç ve Evrimi,” *Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi Dergisi* 12 (2011): 34.

¹¹ Nye, *Yumuşak Güç*, 12-24.

¹² Özdemir, “Uluslararası İlişkilerde Güç: Çok Boyutlu Bir Değerlendirme,” 140.

¹³ Nye, *Yumuşak Güç*, 94-95.

¹⁴ Kılıçoğlu ve Yılmaz, “Kendi Hikayeni Anlatmak: Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye’nin Kamu Diplomasisi,” 134.

¹⁵ Yılmaz, “Yumuşak Güç ve Evrimi,” 34.

¹⁶ Murat Çemrek ve Fatma Zehra Atıcı, “Yumuşak Güç ve Akıllı Güç Dengesinde Kamu Diplomasisi İçin Yeni Bir Yol: İnsani Diplomasi,” içinde *Kuramdan Uygulamaya İnsani Diplomasi*, ed. Hafize Zehra Kavak (İstanbul: Kızılay Kültür Sanat Yayınları, 2023), 216.

¹⁷ Samet Kavoglu ve Ergün Köksoy, “Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisine Karşılaştırmalı Bir Bakış: Rusya ve Ukrayna Üzerine Bir İnceleme,” *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 11, 2 (2024): 790.

¹⁸ Cengiz Özel, “Yumuşak Güce Bütünsel Bakış,” *Güvenlik Bilimleri Dergisi* 7, 1 (2018): 11; Utku Yapıcı, “Yumuşak Güç Ölçülebilir Mi?,” *Uluslararası İlişkiler Dergisi* 12, 47 (2015): 8-9.

kurgulanması, devlet davranışlarının çoğulcu ve stratejik karakterini de göz ardı etmektedir. Bu nedenle güç olgusunu ikili bir karşıtlık yerine, stratejik bileşim ve esneklik ekseninde yeniden düşünmenin gerekliliğini gören Armitage ve Nye, ilk kez 2006 yılında akıllı güç kavramını geliştirmiştir.¹⁹ Bu anlamda Armitage ve Nye²⁰ Amerikan dış politikasının tutarlı bir gerekçeyle birlikte kurumsal bir zemindeki eksikliğini vurgulamak için geliştirdiği akıllı güç kavramıyla Amerika'nın sadece ezici bir sert güce dayanmasını yetersiz görerek bu gücü çıkarları ve değerleriyle uzlaştırması gerektiği hususunda akıllı güç kavramını geliştirmiştir. Kısacası akıllı güç, sert gücün sağladığı güvenlik kapasitesi ile yumuşak gücün sunduğu meşruiyet ve çekicilik unsurlarının, stratejik bir akılla birleştirilmesini ifade etmektedir. Böylelikle akıllı güç, devletlerin etkili, meşruiyet temelli ve duyarlı politikalar üretmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Akıllı güç, yalnızca devlet merkezli dış politika stratejilerinin bir bileşeni değil; aynı zamanda devlet dışı aktörlerin uluslararası alanda nasıl etki ürettiklerini anlamak açısından da önemli bir kavramdır. Günümüzde sivil toplum kuruluşları, diaspora grupları, lobiler ve küresel hareketler vs. kamuoyunu, devletleri ve uluslararası kurumları etkileme sürecinde yalnızca yumuşak güç araçlarına değil, aynı zamanda sert güç unsurlarına da başvurmaktadır. Bu aktörler bir yandan barış, insan hakları ve evrensel değerleri vurgularken, diğer yandan çıkar temelli baskı mekanizmaları, siyasal mobilizasyon ve doğrudan eylem gibi araçları devreye sokarak stratejik bir güç oluşturabilmektedir. Özellikle lobicilik faaliyetleri ve diaspora temelli etki ağları, uluslararası düzeyde karar alıcılar üzerinde baskı kurmak amacıyla hem ikna edici hem de zorlayıcı stratejileri eş zamanlı biçimde kullanmaktadır. Bu çerçevede, küresel iklim hareketleri çarpıcı bir örnek teşkil etmektedir. Söz konusu hareketler, yumuşak güç stratejileriyle geniş kitleleri sivil itaatsizlik yoluyla harekete geçirirken, hükümetlerin politika tercihlerine doğrudan müdahale eden sert güç unsurlarını da -örneğin kitlesel protesto, uluslararası baskı ya da ekonomik boykot çağrıları yoluyla- devreye sokabilmektedir. Dolayısıyla akıllı güç, artık yalnızca devletlerin değil, uluslararası sistemin çok aktörlü yapısı içinde konumlanan etkili öznelerin başvurduğu bir stratejik araç haline gelmiştir

1.2. Yumuşak Güç Unsuru Olarak Kamu Diplomasisi

Yumuşak güç uygulamasında hedef aktörün algısı oldukça önemlidir. Bu bakımdan istenilen etkinin sağlanabilmesi amacıyla hedef aktörlere yönelik incelemelerin yapılması ve kaynakların nasıl kullanılacağına tespit edilmesi elzemdir. Bunun yanında hangi ülkeye nasıl bir etkiye bulunulacağı da değerlendirilmesi gereken önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Aksi halde toplumsal norm ve değerlere hitap etmeyen veya hedef aktörleri kışkırtan politikaların izlenmesi, yumuşak güç uygulamanın kapsamının dışında bir değerlendirmeyi ortaya koymaktadır. Bazı hallerde ise ülkelerin ayrı ayrı değerlendirilmesi de yeterli olmayabilir. Yani hedef ülkenin kendi içinde yapılan değerlendirmelerde toplumun bir kesiminin olumlu karşılayabileceği bir mesajı başka bir kesimi olumsuz karşılayabilmektedir.²¹ Dolayısıyla “yumuşak güç, ortak değerlere ve diğerlerinin bu ortak değerlerle uyumlu politikalara katkıda bulunma konusundaki sorumluluğuna ve haklılığına dayanan cazibeye bağlı olduğu için, çok taraflı istişareler, değerlerin tek taraflı savunulmasından daha fazla yumuşak güç sağlayabilir”.²² Bununla birlikte önemli bir husus de yapısal faktörler olarak karşımıza

¹⁹ Erdem Eren, “Türkiye - Bosna Hersek İlişkilerinin Akıllı Güç Perspektifinde Analizi,” içinde *4th International Balkan Studies Congress Proceedings*, ed. Sevba Abdula ve Elif R. Nazim (Sarajevo, Bosnia and Herzegovina: IDEFE-BSF, 2024), 116.

²⁰ Richard L. Armitage and Joseph S. Nye, “How America Can Become a Smarter Power,” içinde *a Report of the CSIS Commission on Smart Power*, ed. Richard L. Armitage and Joseph S. Nye (Washington: CSIS Center For Strategic & International Studies, 2007), 7.

²¹ Özel, “Yumuşak Güce Bütünsel Bakış,” 18.

²² Nye, *Yumuşak Güç*, 99.

çıkmaktadır. Yani uluslararası ortamın verili şartları da yumuşak güç kullanımı için uygun olmalıdır. Dolayısıyla aktörler arasındaki ilişkilerin ve aktörlerin birbirlerini algılama şekillerinin, yumuşak gücün uygulanmasına olanak sunması gerekmektedir.²³

Bu çerçevede bir devletin cazibesi izlenen politikalara ve mevcut çağı yakalayabilme kapasitesine göre yükselişe geçebileceği gibi düşüşe de geçebilir. Bu durum yukarıda sözü edildiği gibi, hedef birimlere gönderilecek mesajın alıcı tarafından nasıl karşılandığı ve istenilen çıktılara nasıl bir etkide bulunduğu ile de ilgilidir. Bu bakımdan alıcının gönderilen mesajı hangi şartlarda aldığı önemli olduğu kadar farklı alıcıların mesajı nasıl karşıladıkları da önemli bir husus olmaktadır. Bu bakımdan yumuşak güç, sabit değil, değişken bir özellik sunmaktadır. Yani yumuşak güç, zamana ve mekâna göre değişen bir niteliğe sahiptir.²⁴

Yumuşak gücün önemli bir unsuru kamu diplomasisidir. Bu diplomasi türü, sert güç olarak görülebilecek askeri ve ekonomik gücün kullanımını dışlamak üzere en genel anlamıyla diğer ülkelerin kamuoyunu etkilemeyi amaçlamaktadır.²⁵ “Kamu diplomasisi kavramı bugün üzerinde tartışılmakta olan anlamıyla ilk kez ABD’deki Tufts Üniversitesi Fletcher Hukuk ve Diplomasi Okulu Dekanı Edmund Gullion tarafından 1965 yılında kullanılmıştır”.²⁶ Gullion kamu diplomasisini en geniş anlamıyla uluslararası ilişkilerde geleneksel diplomasinin haricindeki alanlar olarak görmüştür.²⁷

Diplomasi, eski Yunancada diploma kelimesinden doğmuştur. Kelime anlamı ikiye katlamak olan eski Yunancadaki diploma sözcüğü, resmî belgelerin katlanmış biçiminden dolayı bu ismi almıştır. Böylelikle diplomasi, belgeleri inceleyen bilim anlamında kullanılmıştır.²⁸ Bu doğrultuda devletlerin dış politikayı yürütürken kullandığı araçlardan biri olarak gelişmiştir. Bu anlamda diplomasi, devletler arasındaki müzakereleri yürütme ve iletişimi sürdürme sistemi olarak görülebilir. Bunun yanında barış zamanında gücün unsurlarını kullanabilme becerisi olarak da görülebilir.²⁹ Cull³⁰ ise diplomasiyi bir aktörün uluslararası alanı yönetmek amacıyla savaş hali dışında kullandığı mekanizmalar olarak görmüştür. Bu aktör günümüzde bir devlet olabileceği gibi uluslararası örgütler, devletsiz paramiliter gruplar vs. de olabilir.

Kamu diplomasisi, mevcut değerlerin hedef birimlere daha iyi anlatabilmesi esası üzerine kuruludur. Böylelikle yumuşak güç unsurlarını ustaca kullanabilen ülkeler, çekim gücü haline gelebilmektedirler. Farklı toplumların etkileşime girmesine olanak sağlayan kamu diplomasisi araçları, iş birliklerin ve dostlukların kurulmasını da sağlamaktadır.³¹ Böylelikle “kamu diplomasisi, diğer ülkelerin ihtiyaçlarını, kültürlerini, halklarını anlama; mesajların aktarılması,

²³ Özdemir, “Uluslararası İlişkilerde Güç: Çok Boyutlu Bir Değerlendirme,” 141.

²⁴ Nye, *Yumuşak Güç*, 73.

²⁵ Ayhan Nuri Yılmaz, Gökmen Kılıçoğlu, “Avrupa Birliği’nin Yumuşak Güç Kullanımı ve Diğer Ülkeler Üzerindeki Olumlu Etkisi,” *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi* 8, 15 (2017): 110.

²⁶ Gökmen Kılıçoğlu ve Ayhan Nuri Yılmaz, “Bir Kamu Diplomasisi Kurumu Olarak TİKA’nın Ak Parti Döneminde Kullanılması,” *Türk Dünyası Araştırmaları* 116, 229 (2017): 174.

²⁷ İletişim Başkanlığı, *Kamu Diplomasisi Nedir?*. (Ankara: Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları, 2022), 11.

²⁸ Rıdvan Gölçük, “Kültürel Diplomasi: Her Şeyi Temizler Mi?,” içinde *Kültür. Sanat. Yönetim*, ed. Marcus Graf ve Ali Güney (İstanbul: Ketebe Yayınları, 2022), 54.

²⁹ Ayhan Nuri Yılmaz ve Gökmen Kılıçoğlu, “Balkanlar’da YTB ve TİKA’nın Türk Kamu Diplomasisi Kurumları Olarak Faaliyetleri ve Türkiye’nin Bölgedeki Yumuşak Gücüne Etkileri,” *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi* 2, 2 (2017): 118.

³⁰ Nicholas J. Cull, *Public Diplomacy: Lessons From the Past* (Los Angeles: Figueroa Press, 2009), 12.

³¹ Kılıçoğlu ve Yılmaz, “Bir Kamu Diplomasisi Kurumu Olarak TİKA’nın Ak Parti Döneminde Kullanılması,” 174-175.

hatalı algılamaların düzeltilmesi, ortak amaçlar için uygun zeminlerin tespit edilmesi hedefleri ile ortaya konulan ilişki geliştirme yöntemidir”.³²

Bu çerçevede kamu diplomasisi, bir devletin uluslararası ilişkilerdeki belirli amaçlara ulaşmak için doğrudan ve dolaylı bir şekilde bir diğer toplumları hedef alarak uyguladığı dış iletişim ve etkileşim stratejilerini ifade etmektedir. Olumlu bir izlenim yaratmak için yürütülebileceği gibi belli bir düşünceyi değiştirme çabasını da ortaya koyabilir. Bu anlamda kamu diplomasisi, sadece hükümet düzeyindeki ilişkilerle sınırlı kalmayıp aynı zamanda toplumlar arası ilişkileri, kültürel etkileşimleri ve yurtdışındaki topluluklarla olan diyalogları da kapsamaktadır. Bu doğrultuda sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, çok uluslu şirketler gibi farklı birimlerin de işlerlik kazanmasını karşımıza çıkarmıştır.³³

Yukarıda sözü edildiği gibi geleneksel diplomaside asıl aktör devletken kamu diplomasisinde hem devlet hem de devlet dışı aktörler ön plana çıkabilir. Bu bakımdan aktör, karşılıklı diyalog esasına göre yatay düzlemde ilişki kuran varlık haline gelmiştir. Böylelikle amacı, mevcut çıkarlar doğrultusunda olumlu izlenimler bırakmaktır.³⁴ Bu anlamda geleneksel diplomasi ile kamu diplomasisi arasındaki önemli farklardan biri, kamu diplomasisinde daha fazla aktörün sürece dahil olması olarak gösterilebilir. Yani hükümet dışı birçok aktörün çıkarlarının söz konusu olması, sivil örgütlerin de bu alanda faaliyet yürütmesi ile ilgili olmuştur.³⁵ Bunun yanında hükümet dışı aktörler, kamu diplomasisi bağlamında hükümetin yürüttüğü kamu diplomasisi stratejileriyle uyumlu bir şekilde hareket edebilmektedir. Ayrıca hükümet dışı aktörler, hükümetlerden daha çok güven tesis edebilmektedir. Hatta hükümet dışı aktörler, siyasi hassasiyet taşıyan konularda hükümetlerin doğrudan ele almaktan kaçındığı meseleleri daha esnek bir şekilde gündeme getirebilmektedir.³⁶ Kısacası hükümet dışı aktörler devletlerin resmi politikalarının tamamlayıcısı olarak önemli bir rol oynayabilmektedir.

Nye’e³⁷ göre etkili bir şekilde kamu diplomasisi yürütmek için her biri ayrı ayrı önemli olan üç temel boyut bulunmaktadır. İlki hem iç hem de dış politika kararlarını etkileyen gündelik iletişimlerden ikincisi, daha uzun vadeli hedeflere yönelik olan stratejik iletişimlerdir. Son olarak üçüncü boyut ise karşılıklı ilişkilerin geliştirilmesi üzerine kuruludur.

Gündelik iletişimler hem iç hem de dış basına yönelik olduğu için yetkililerin yaptıkları açıklamalarda son derece dikkatli olmaları beklenmektedir. Zira iç kamuoyunu etkilemeye yönelik açıklamalar, dış kamuoyunu dikkate almayan saiklerle gerçekleştirildiğinde kamu diplomasisi faaliyetlerini sekteye uğratabilir. Bunun yanında gündelik iletişimler, mevcut krizlere karşı refleks oluşturma amacıyla da önemli hale gelmektedir. Dolayısıyla haksız ithamlara ve yanlış/hatalı malumatlara karşı hızlı ve etkili bir cevap verilmesini de kapsamaktadır. Stratejik iletişimler ise önceden belirlenmiş ve hesaplanmış politik girişimlere odaklanmaktadır. Yani gerek siyasi gerekse de reklam kampanyaları olsun ileri sürülen çeşitli temaların olduğu bir iletişimde verili temaların markalaştırılması veya sembolleştirilmesi sürecini ifade etmektedir. Üçüncü boyut olan karşılıklı ilişkilerin geliştirilmesi, burs ve değişim programları, staj imkanları, konferanslar ve seminerler gibi uzun vadeli, yapıcı etkileşim araçlarını içermektedir. Bu tür programlar, kültürel yakınlık ve ortak değerler çerçevesinde

³² İletişim Başkanlığı, *Kamu Diplomasisi Nedir?*, 12.

³³ Kılıçoğlu ve Yılmaz, “Bir Kamu Diplomasisi Kurumu Olarak TİKA’nın Ak Parti Döneminde Kullanılması,” 174-175.

³⁴ İletişim Başkanlığı, *Kamu Diplomasisi Nedir?*, 13-15.

³⁵ Yılmaz ve Kılıçoğlu, “Avrupa Birliği’nin Yumuşak Güç Kullanımı ve Diğer Ülkeler Üzerindeki Olumlu Etkisi,” 86.

³⁶ Fulya Aksu, “Kamu Diplomasisi: Kavramlar, Yaklaşımlar ve Uygulamalar,” *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 24, (Özel Sayı) (2024): 215.

³⁷ Nye, *Yumuşak Güç*, 154-156.

ilişki inşasını mümkün kılmakta; zaman içerisinde karşılıklı anlayışı ve güveni güçlendirmektedir. Bu yönüyle sadece bilgi yaymakla kalmayıp aynı zamanda hedef kitleyi anlamayı da içerdiği için yumuşak gücün daha etkili bir aracı haline gelmektedir. Nitekim yumuşak güç, yalnızca arzu edilenin cazibe ve rıza yoluyla kabul ettirilmesini değil, aynı zamanda bu sürecin sonunda ortaya çıkan algıların dikkatle izlenmesini ve gerektiğinde düzeltici müdahalelerde bulunulmasını da gerektirmektedir. Mesajın alıcı tarafından nasıl algılandığı kamu diplomasisinin başarısını doğrudan etkilediğinden bu süreçte gönderilen mesaj ile gerçekleştirilen eylemlerin tutarlılığı kritik bir öneme sahiptir. Bu noktada eylemlerin, yapılan konuşmaları ve verilen sözleri desteklemesi gerekmektedir.³⁸ Sonuç olarak bu üç boyut bir ülkenin çekim gücünü arttırabilir. Ancak hedef birimlerin aşağı görülmesi ve kibirli bir şekilde hareket edilmesi halinde sahip olunan ve kabul gören yumuşak güç unsurları etkisizleşebilir. Bu tür olumsuz algılar, yumuşak güçle oluşturulmaya çalışılan değerleri tüketerek, diplomatik çabaların zedelenmesine yol açabilir.³⁹

Son olarak kamu diplomasisinin önemli bir işlevi de “hikayenizi” anlatmaktır.⁴⁰ Bu çaba, bir devletin kendini tanıtmaya faaliyetlerini içermektedir. Bu durumda yumuşak güç unsurlarının kullanımı oldukça önemlidir. Bu anlamda algının yönetimi yoluyla meşruiyetin sağlanması gibi sonuçlar elde edilebilir. Hangi hikâyenin anlatılacağı kadar ne zaman ve hangi araçlarla anlatılacağı da önemli bir husustur. Türkiye’de Anadolu Ajansı başta olmak üzere TİKA, Yunus Emre Enstitüsü gibi oluşumlar da bu alanda etkili faaliyetler yürütmektedir.

2. Kıbrıs Barış Harekâtı Sonrası Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi

Kıbrıs Barış Harekâtı, modern Türkiye tarihinde askeri ve siyasi hedeflerin kesiştiği önemli bir dönüm noktasıdır. Türkiye, Kıbrıs’taki Türk nüfusunun güvenliğini sağlamak ve Makarios’a yapılan darbenin Türk toplumuna olan etkilerini azaltmak amacıyla askeri bir müdahalede bulunmuş, aynı zamanda bu müdahaleyi uluslararası düzeyde meşrulaştırma çabasına girmiştir. Bu çerçevede Türkiye, Kıbrıs Barış Harekâtı ile Kıbrıs’ın kuzeyinde Türk toplumunun güvenliğini temin ederken siyasi bir çözüm için de zemin oluşturmaya çalışmıştır. Bu çalışmada Garanti Antlaşması’ndan doğan müdahale hakkı temelinde Türkiye’nin Kıbrıs’a askeri harekât ve bu anlamda kullanılan sert güç unsurları ele alınacaktır. Akabinde müdahalenin meşruiyeti temelinde yürütülen kamu diplomasisi faaliyetleri ve uygulanan yumuşak güç araçları tartışılacaktır.

Kıbrıs, 1878 yılında Osmanlı tarafından Birleşik Krallık’a geçici olarak bırakılmış ancak bu durum adanın fiilen İngiliz idaresine geçmesiyle sonuçlanmıştır. Birinci Dünya Savaşı’nın başlamasıyla birlikte İngiltere, 1914 yılında adayı resmen ilhak ettiğini ilan etmiş Türkiye ise bu durumu 1923 yılında Lozan Antlaşması ile hukuken tanımıştır. Her ne kadar bu tarihten itibaren Kıbrıs, resmi olarak Türkiye’nin dış politikasının öncelikli bir parçası olmaktan çıksa da, özellikle Yunanistan’ın adayı ilhak etme yönündeki çabaları ve Türk nüfusunun güvenliği bağlamında Türkiye’nin ada üzerindeki ilgisi devam etmiştir. Bu dönemde Türkiye’nin Yunan egemenliği yerine İngiliz yönetimini daha kabul edilebilir bulduğu görülmektedir. 1950’lerin ortalarına gelindiğinde ise Yunanistan ile birleşmeyi (Enosis) hedefleyen hareketler ivme kazanmış, özellikle silahlı bir örgüt olan EOKA’nın (Ethniki Organosis Kyprion Agoniston-Kıbrıs Mücadelesi Ulusal Örgütü) faaliyetleri adada ciddi bir istikrarsızlık yaratmıştır. Bu gelişmeler Türkiye’nin adanın akıbetini yeniden değerlendirmesine ve diplomatik girişimlerini arttırmasına neden olmuştur. Bu anlamda 1959 yılında Kıbrıs’ın geleceğine dair yapılan

³⁸ Nye, *Yumuşak Güç*, 154-161.

³⁹ Gökmen Kılıçoğlu ve Ayhan Nuri Yılmaz, “Türkiye Rusya İlişkilerine Farklı Bir Bakış: Türkiye’nin Rusya Üzerindeki Yumuşak Gücü,” *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 5, 3 (2019): 211.

⁴⁰ Gökmen Kılıçoğlu ve Ayhan Nuri Yılmaz, “Türkiye Rusya İlişkilerine Farklı Bir Bakış: Türkiye’nin Rusya Üzerindeki Yumuşak Gücü,” 218.

müzakereler sonucunda Londra ve Zürih Antlaşmaları imzalanmıştır. Bu antlaşmalar uyarınca Kıbrıs Anayasası, 1960 yılında ilan edilmiştir. Böylelikle Kıbrıs Cumhuriyeti; İngiltere, Yunanistan ve Türkiye ile birlikte Garanti Antlaşması'nı ve Türkiye ve Yunanistan ile birlikte İttifak Antlaşmasını akdetmiştir. Bu yapılar hem Kıbrıs'ın bağımsızlığını hem de kurucu toplumların (Türk ve Rum) ortak yönetimini esas alan bir anayasal düzenin teminatı olarak kurgulanmıştır.⁴¹

Londra ve Zürih Antlaşmaları temelinde kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti, kısa süre içerisinde yapısal sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Bu çerçevede dikkat çeken bir unsur hem İngiltere'nin adadaki stratejik konumunu sürdürme arayışı hem de Yunanistan'ın etki alanını genişletme çabalarıdır. İki ülkenin bu politikaları, adada istikrarsızlığı derinleştiren bir ortam yaratmıştır. Bu ortamda 1963 yılında Kıbrıs Cumhurbaşkanı III. Makarios'un, Kıbrıs Anayasası'nda 13 maddelik bir Anayasa değişikliği önerisiyle Rumların siyasi üstünlüğünü tesis etme yönündeki girişimi, Türk toplumu açısından ciddi bir tehdit olarak algılanmıştır. Söz konusu değişiklik  nerilerinin, Türk toplumunun siyasi ve kurumsal haklarını zayıflatacağı ve iki toplumlu yapıyı fiilen sona erdireceği şeklinde değerlendirilmiştir. Yani 1960 Anayasası'nın getirdiği iki toplumlu yönetim modeli, adadaki Rum yönetimi tarafından zamanla işlevsiz bir yapı olarak değerlendirilmeye başlanmıştır. Bu bağlamda Anayasa'nın artık "işlemez" hale geldiğini savunarak özellikle Türk Cumhurbaşkanı Yardımcısı'nın sahip olduğu veto hakkının kaldırılmasını önermiştir.⁴² Bu süreçte, Rum tarafının "Akritas Planı" adı verilen ve Kıbrışlı Türklere yönelik sistematik bir dışlama ve zamanla soykırım uygulamayı hedefleyen stratejik planı da ortaya çıkmıştır. Türkiye, bu gelişmeler karşısında garantörlük hakkına dayanarak müdahale seçeneğini değerlendirmiş ancak 1964 yılında dönemin ABD Başkanı Lyndon B. Johnson tarafından Başbakan İsmet İnönü'ye gönderilen ve olası bir müdahalenin Türkiye-ABD ilişkilerini ciddi biçimde zedeleyeceğini ifade eden mektup (Johnson Mektubu), Ankara'nın askeri müdahale planlarını ertelemesine neden olmuştur. Bu gelişme, NATO  lkesi Türkiye'nin ulusal güvenlik algısında ve dış politikasında önemli bir kırılma noktası olarak kabul edilmiştir. Yani mektup, dolaylı fakat açık biçimde bir tehdit niteliği taşımış ve Türkiye'nin güvenlik politikalarını gözden geçirmesine neden olmuştur.⁴³

Yukarıdakilere paralel olarak 1974' n başında Bülent Ecevit liderliğindeki koalisyon h k metinin dış politika programı incelendiğinde, Kıbrıs sorununa yönelik çözüm önerilerinin öncelikle federatif bir yapının oluşturulması yönünde şekillendiği görülmektedir:

"İki cemaatten oluşan Kıbrıs'ta Türk toplumunun eşit egemenlik statüsünün korunması ve devlet yönetiminde iki cemaat arasında her yönü ile huzurlu bir işbirliğinin sağlanması için en isabetli çözüm şeklinin federatif bir sistemde bulunacağına inanıyoruz. Böyle bir çözüm yolunun Kıbrıs'ın ülke bütünlüğünü ve bağımsızlığını kuvvetlendirecek bir temel teşkil edeceği inancındayız. Halen yürütülmekte olan müzakerelerin, Kıbrıs Antlaşmalarının ortaya koyduğu esaslardan hareketle gerçekçilik ve iyi niyet içinde böyle bir sonuca ulaşması, ilgili bütün tarafların uzun vadeli ortak çıkarlarına ve bölge barışına en iyi şekilde hizmet edecektir".⁴⁴

⁴¹ Fahir Armaoğlu, *Türk Siyasi Tarihi* (İstanbul: Kronik Kitap, 2023), 279-280; William Hale, *Türk Dış Politikası 1974-2000* (İstanbul: Mozaik Yayınları, 2003), 131-135.

⁴² Erişim Tarihi: 14.05.2025 https://www.mfa.gov.tr/kibris-meselesinin-tarihcesi_-bm-muzakerelerinin-baslangici.tr.mfa

⁴³ Ertuğrul   ler, *Kıbrıs  ıkartması* (İstanbul: Yeni yüzyıl Yayınları, 2009), 29-43.

⁴⁴ TBMM, *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 4, Toplantı 1, c. 1, 363.

Bu anlayış hem Türkiye'nin hem de Kıbrıslı Türklerin siyasi taleplerini karşılamakla kalmayıp aynı zamanda Kıbrıs'ın birleştirici unsurlarını koruyarak adada iki toplum arasında uzlaşıya dayalı bir yönetim sistemi kurulmasını hedeflemiştir.

1970'lerde Rum tarafındaki gelişmelere baktığımızda ise Makarios'un Yunanistan ile birleşmenin güç olduğunu ön plana çıkardığı görülmektedir. Böylelikle EOKA'nın Makarios'un kendisine karşı harekete geçmesine sebebiyet vermiştir. Buna karşı Makarios, EOKA-B yapılanmasını yasa dışı ilan etmiştir. Bu noktada çatışmalar giderek artmış ve Makarios, 15 Temmuz 1974'te darbe ile devrilmiştir. Bu doğrultuda Anayasal düzenin askıya alınması Türklerin güvenliğini tehlikeye atmış ve dolayısıyla Ecevit hükümeti Garanti Antlaşması'na dayanarak müdahale etme hakkını kullanmıştır.⁴⁵

Kıbrıs'ta 15 Temmuz 1974 tarihinde Yunanistan destekli Nikos Sampson'un gerçekleştirdiği darbenin ardından Kıbrıs Cumhurbaşkanı Makarios'un uluslararası kamuoyuna yönelik konuşmaları, Türkiye'nin müdahalesinin meşruiyetini güçlendiren önemli unsurlardan biri olarak değerlendirilebilir. Nitekim Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde 19 Temmuz 1974 tarihinde yaptığı konuşmada Makarios, adada yaşanan durumu şu sözlerle ifade etmiştir:

“Yunanlılar Kıbrıs'ı işgal etmişlerdir. Büyük binalarda Yunan bayrakları dalgalanmakta ve ambulanslar sürekli olarak yaralı taşımaktadırlar. Yunanlılar Türklerden daha çok tehlikelidirler. Çarpışmalar kanlı bir şekilde devam etmektedir. Türkler de büyük tehlike içindedirler. Bu işgal harekâtı Kıbrıs'ın bağımsızlığını tamamen ortadan kaldırmıştır”.⁴⁶

Makarios'un uluslararası platformda dile getirdiği bu açıklamalar, Türkiye'nin Garanti Antlaşması'ndan doğan müdahale hakkını kullanmasını meşrulaştıran önemli bir belge niteliği taşımaktadır. Bu tür ifadeler, Türkiye'nin uluslararası kamuoyuna yönelik yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetlerinin arka planını da destekleyici bir unsur olarak kullanılmış ve hareketin sadece Türk toplumunun değil, adanın genelinin istikrarı için yapıldığı tezini güçlendirmiştir.

Yukarıdakiler doğrultusunda Kıbrıs'ta 1974 yılında gerçekleşen Türk müdahalesinin hukuki dayanağının, Garanti Antlaşması'na dayandığını söyleyebiliriz. Bu antlaşma ile Kıbrıs'ın başka bir devlet ile siyasi ve iktisadi bir birlik içerisinde bulunamayacağı, bunun yanında adanın taksimini kabul etmeyeceği öngörülmüştür. Antlaşmanın dördüncü maddesine göre ise Türkiye, Birleşik Krallık ve Yunanistan'a mevcut nizamın korunması için meşru müdahale hakkı tanınmıştır:

“Bu Antlaşmanın hükümlerine bir riayetsizlik halinde, Yunanistan, Türkiye ve Birleşik Krallık, bu hükümlere riayeti sağlamak için gereken teşebbüsler veya tedbirler hakkında birbirleri ile istişare etmeyi taahhüt ederler. Müşterek veya anlaşarak hareket mümkün olmadığı takdirde, garanti veren üç devletten her biri, bu Antlaşma ile ihdas edilen nizamı tekrar kurmak münhasır maksadı ile harekete geçmek hakkını muhafaza eder”.⁴⁷

Kıbrıs müdahalesi 20-22 Temmuz 1974 ve 14-16 Ağustos 1974 tarihlerinde iki safhada gerçekleşmiştir. İlk safha 353 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin kararı ile ateşkesle sona ermiştir. Bu gelişmenin ardından Türkiye, İngiltere ve Yunanistan Dışişleri

⁴⁵ Üçler, *Kıbrıs Çıkartması*, 29-45.

⁴⁶ Davud Kapucu, “1974 Kıbrıs hava harekâtı,” *Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi* 4, 2 (2020): 88.

⁴⁷ İlter Koyuncuoğlu, “Avrupa Birliği'nin genişleme sürecinde Kıbrıs,” (Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, 2000), 118.

Bakanları statüsündeki katılım ile 25 Temmuz 1974'te Cenevre'de bir araya gelinmiş ve 30 Temmuz 1974'te Cenevre Deklarasyonu'nu imzalamışlardır.⁴⁸ Böylelikle;

“Deklarasyonda, Yunanistan ve Rumlar tarafından işgal edilen Türk anklavlarının (bölgelerinin) acilen boşaltılması ile adada barışın ve anayasal düzenin yeniden tesisini teminen dışişleri bakanları arasında müzakerelere devam edilmesi konusunda mutabakata varıldı. Diğer yandan deklarasyonla adada Kıbrıs Türk toplumu ile Kıbrıs Rum toplumu olmak üzere iki özerk yönetimin mevcudiyeti ilkesel olarak tanınmış oldu”.⁴⁹

Bu çerçevede Birinci Cenevre Konferansı, Türkiye açısından başarılı bir diplomatik sonuç olarak değerlendirilebilir. Ancak 8-14 Ağustos 1974'te yürütülen ikinci Cenevre Konferansı'ndan istenen sonuç alınamamıştır:

“Yunanistan, Kıbrıs'ta yeni anayasal düzenin tesis edilmesine dönük tüm teklifleri reddetti ve anayasal uzlaşşı için Türk birliklerinin geri çekilmesini ön koşul olarak ileri sürdü. Öte yandan daha önce uzlaşıldığı üzere ikinci toplantıya kadar Rum ve Yunan askerlerinin Türklerin yaşadığı bölgeyi terk etmeleri gerekiyordu ancak askerler çekilmedikleri gibi saldırılarını da sürdürdüler”.⁵⁰

14 Ağustos 1974'te Kıbrıs Barış Harekatı'nın ikinci safhası başlamış ve 16 Ağustos 1974'te 360 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin kararına uyularak ateşkes ilan edilmesiyle harekât sonlandırılmıştır.⁵¹ Ancak bu ikinci müdahale, Türkiye'nin uluslararası hukuk çerçevesinde sahip olduğu meşru müdahale hakkının çeşitli platformlarda sorgulanmasına yol açmıştır. İkinci hareketin kapsamı ve müdahalenin adada yarattığı fiili durum, uluslararası toplumda geniş bir tartışmanın fitilini ateşlemiştir.

Garanti Antlaşması kapsamında Türk Silahlı Kuvvetleri, Kıbrıs'a indirme ve çıkarma harekâtını gerçekleştirirken Ecevit'in ilk demecinin, insanlığa ve barışa hizmette bulunma yönünde olduğu karşımıza çıkmaktadır.⁵² Bu bakımdan hareketin hemen öncesinde Türkiye'nin İngiltere ve ABD ile yaptığı görüşmelerde sorunu barışçıl bir şekilde çözme çabası içerisinde olduğu görülmektedir. Dolayısıyla 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı, askeri müdahale niteliği taşımasına rağmen, Türkiye'nin sadece sert güç unsurlarına değil, aynı zamanda yumuşak güç unsurlarını da içeren akıllı güç stratejilerine de başvurduğu bir dış politika pratiği olarak değerlendirilebilir. Bu bakımdan Kıbrıslı Türklerin maruz kaldığı şiddete ve tahakküm ilişkilerine karşı genel olarak akıllı güç stratejilerini uygulayan Türkiye, bu çabaların sonuçsuz kalması akabinde 1974 yılındaki harekât ile sert güç unsurlarını yoğun bir şekilde çalıştırmıştı. Kısacası savaşın aslında hem Türk hem de Rum toplumuna barış getirileceğine dair inanç ve faaliyetler, yumuşak güç unsurlarının göz ardı edilmediğini ortaya koymakla beraber, en azından hareketin başlarında yabancı basın organları tarafından Türkiye'nin müdahalesinin haklı olduğu haberlerinin servis edilmesi aslında akıllı güç stratejileriyle hareket edildiğini göstermektedir. Bu çerçevede Ecevit'in yaptığı açıklamaya göre;

“Uluslararası alem, bütün dünya bu gerçeği görmüştür, takdirle karşılamıştır ve aynı zamanda Türklerin ancak çok haklı ve meşru bir dava uğrunda ve tam bir meşruluk zemini üzerinde ama mutlaka harekete geçmeye kararlı bir devlet olduğunu görmüştür. Bu, Türkiye'nin

⁴⁸ Fazlı Hiresoğlu, “Kıbrıs barış hareketinde Türk Hava Kuvvetleri (1974),” *Turkish Academic Research Review* 8, 3 (2023): 1272; Baskın Oran, *Türk dış politikası 1. Cilt* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2009), 743.

⁴⁹ Erişim Tarihi: 05.05.2025 <https://ytb.gov.tr/haberler/barisin-teminati-kibris-baris-harekati>

⁵⁰ Erişim Tarihi: 05.05.2025 <https://ytb.gov.tr/haberler/barisin-teminati-kibris-baris-harekati>

⁵¹ Hiresoğlu, “Kıbrıs barış hareketinde Türk Hava Kuvvetleri (1974),” 1272; Oran, *Türk dış politikası*, 748.

⁵² Hale, *Türk Dış Politikası*, 57-58.

dünyadaki gücünü ve itibarını artırmıştır. Kıbrıs'taki son hareket dolayısıyla dünyada Türkiye'yi kınayan Yunanistan'dan başka bir tek devlet yoktur".⁵³

1974 harekâtı sonrasında Türk-Yunan ilişkilerinde meydana gelen sorunların yanı sıra, Türk-Amerikan ilişkilerinde de önemli gerilimler ortaya çıkmıştır. Kıbrıs çıkartmasında Amerikan yapımı silahlarının kullanılması, Amerikan Kongresi'nin tepkisini çekmiş ve bu durum Kongre'nin 1975 yılından 1978 yılına kadar sürecek olan silah ambargosunu tatbik etmesine yol açmıştır.⁵⁴ Bu ambargo, NATO müttefikleri olan ABD ile Türkiye arasındaki ilişkilerin ciddi şekilde zarar görmesine sebep olmuş ve iki ülke arasındaki güven ortamını zedelemiştir. Böylece Türkiye, Kıbrıs'ta barışı sağlama amacıyla gerçekleştirdiği askeri müdahale sürecinde, Amerikan sert gücüne maruz kalmıştır. Bu durum, Türkiye'nin dış politika dinamiklerinde önemli bir kırılma noktası olarak değerlendirilmektedir. Bununla beraber hem bölgesel dengeler hem de Türkiye'nin Batı ile ilişkilerinde uzun süreli etkileri olmuştur.

Türkiye'nin Kıbrıs üzerindeki yumuşak güç stratejisi sadece barış, özgürlük ve demokrasi yanlısı politikalarında değil; aynı zamanda yardım ve kalkınma odaklı kampanyalarında da açığa çıkmaktadır. Kıbrıs'a yapılan yardımların uzun bir tarihsel geçmişi olmakla beraber resmi yardımlar 1963 yılından beri sürmektedir. Başlangıçta bu faaliyetler Türk Silahlı Kuvvetleri ve çeşitli bakanlıklar gibi devlet kurumları aracılığıyla yürütülmüş, ilerleyen süreçte ise bağış kampanyaları ve sivil toplum kuruluşlarının katkılarıyla daha geniş bir toplumsal tabana yayılmıştır.⁵⁵ Bu doğrultuda birçok Türk vatandaşı, maddi yardımının yanında Kıbrıs müdahalesi sırasında asker olarak görev almak da istemiştir. Ayrıca "Kızılay İlk Yardım Hastanesi" ve "Kızılay Kan Merkezi" açılarak önemli bir adım atılmıştır.⁵⁶ Kızılay, yaralıların tedavisi ve Türkiye'deki hastanelere nakilleri için yoğun bir mesai de harcamıştır. Türk toplumunun barınması için çadırlar kurulmuş, beslenmesi için ise çeşitli gıdalar tedarik etmiştir.⁵⁷ Bu durum, Türkiye'nin sadece devlet düzeyinde değil, devlet dışı aktörler aracılığıyla da Kıbrıs'taki yumuşak güç kapasitesini pekiştirdiğini göstermektedir.

Sonuç olarak Nye'nin kamu diplomasisi yürütme faaliyetleri kapsamında bir değerlendirme yapacak olursak Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında Türkiye'nin ulusal ve uluslararası kamuoyunu bilgilendirme ve yönlendirme çabasının, dönemin medya araçlarının stratejik bir unsur olarak kullanılmasının gündelik iletişim hatalarını önleme faaliyeti olarak değerlendirebileceğini söyleyebiliriz. Bu süreçte, hareketin meşruiyetinin ve insani gerekçelerinin vurgulanması kadar, yanlış bilgi ve dezenformasyonlara karşı hızlı ve etkili tepkiler verilmesi de önemli bir boyut olarak öne çıkmıştır. Harekatın seyrinde özellikle Türk kamuoyunun bilgilendirilmesi ve moralinin yüksek tutulması amacıyla basın bültenleri ve radyo yayınları ön planda tutulmuş, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin sahadaki başarıları ve Kıbrıslı Türklere yönelik Rum saldırıları yoğun bir şekilde aktarılmıştır. Ancak bu süreçte bazı iletişim hataları ya da bilgi eksiklikleri de gündeme gelmiştir. Özellikle Türk şehitlerinin sayıları, askeri malzeme eksiklikleri ve çatışmaların mahiyeti gibi konularda yapılan bazı haberlerin Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) gündemine taşındığı görülmektedir. Bu tür haberlerin kamuoyunda oluşturabileceği olumsuz algıların giderilmesi adına devlet yetkilileri zaman zaman resmî açıklamalarda bulunmuş, yanlış ya da eksik bilgilendirme tespit edildiğinde düzeltici bilgilendirmeler yapılmıştır. Bu hususta Ecevit, askeri bakımdan kayıpların yaşandığını ancak bunların dünya basınının ileri sürdüğü ölçüde olmadığını söylemiştir.⁵⁸ Bu çerçevede, Kıbrıs Harekâtı yalnızca

⁵³ TBMM, *TBMM Tutanak Dergisi* Birleşim 4, Toplantı 13, c. 13, 18.

⁵⁴ Armaoğlu, *Türk Siyasi Tarihi*, 302.

⁵⁵ Ulvi Keser, *Kızılay belgeleri ışığında Kıbrıs: 1963-1974* (Ankara: Pulat Basımevi, 2013a), 63.

⁵⁶ Ulvi Keser, *Kızılay belgeleri ışığında Kıbrıs Barış Harekâtı: 1974* (Ankara: Pulat Basımevi, 2013b), 65.

⁵⁷ Ulvi Keser, *Kızılay belgeleri ışığında Kıbrıs Barış Harekâtı: 1974*, 128-131.

⁵⁸ TBMM, *TBMM Tutanak Dergisi*, 18.

askeri değil, aynı zamanda bilgi ve enformasyon alanında da yürütülen bir mücadele olarak değerlendirilebilir. Türkiye'nin, özellikle Batı kamuoyunda oluşturulmaya çalışılan "işgalci güç" imajına karşı kamu diplomasisi yürütme çabası, bu dönemde medya aracılığıyla aktif biçimde görülmüştür. Harekatın başlangıcından itibaren yapılan basın açıklamaları, uluslararası medyaya yönelik demeçler ve yurt dışındaki büyükelçiliklerin yürüttüğü faaliyetler bu stratejinin temel bileşenlerini oluşturmuştur. İkinci olarak stratejik iletişime baktığımızda Türkiye'nin 1974 harekâtına kadar genel olarak "yurtta sulh cihanda sulh" ilkesiyle hareket ettiğini söyleyebiliriz. Ancak bu harekât, uluslararası kamuoyunda garantör bir devletin barış politikalarının çıkmaza girmesi neticesinde imajının zedelenmemesi ve mevcut güvenin yıkılmaması amacıyla savaş durumunun haklılığını göstermesi anlamında önemli bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine de Amerikan ambargosuna maruz kalınması, ülke imajının zedelenmesini meydana getirmiştir. Son olarak karşılıklı iletişimin sürdürülmesi anlamında Türkiye'nin barış görüşmelerine aktif bir şekilde katılmasını ve çözüm için çaba sarf etmesini görmekteyiz. İlerleyen dönemlerde ise Kıbrıs'ta bulunan üniversitelere Yükseköğretim Kurulu'nun diploma için karşılık vermesi ve değişim, staj ve seminer programlarının oluşturulması karşılıklı ilişkileri güçlendirmiştir. Bunun üzerine Türkiye'nin Kıbrıs'ta öğrenci yurtları inşa etmesi ve öğrenciler için burs ve kredi imkânı sağlaması kamu diplomasisinde önemli adımlar atmasına yol açmıştır. Kısacası Türkiye samimiyet içerisinde barış durumunu savunarak aslında bir çekim etkisi oluşturma politikası izlemiştir. Bu anlamda Rum toplumunu küçümseme yerine barışın Rum toplumunu da kapsadığını belirtmiştir. Dolayısıyla Türkiye, samimi bir barış söylemi etrafında şekillendirdiği politikaları ile yalnızca destek verdiği topluluğa değil, tüm ada halkına yönelik bir çekim etkisi yaratmayı hedeflemiş; böylece uluslararası kamuoyunda hem imajını hem de bölgesel cazibesini pekiştirmiştir.

Sonuç

Yumuşak güç, bir ülkenin başkalarını ikna etmek için kullandığı çekicilik ve cazibe gücüdür. Bu, askeri veya ekonomik baskı yerine kültür, değerler, diplomasi ve insani yardımlar gibi araçlarla başkalarını etkileme stratejisidir. Bu bakımdan yumuşak güç uygulamada kullanılacak olan kaynaklardan hedef aktörün algısına kadar birçok faktörün bir arada düşünülmesini gerekli kılmaktadır. Aksi halde istenilen sonuçlara ulaşmada zorluklar meydana gelebileceği gibi cazibenin düşüşe geçmesiyle de sonuçlanabilir. Akıllı güç ise hem sert hem de yumuşak gücün etkin ve uyumlu bir şekilde kullanılmasıdır. Bu doğrultuda sert güç araçlarının yumuşak güç stratejileriyle birlikte meşruiyet ve rıza temelli kullanımının önemli bir çıktısıdır. Bu noktada Türkiye'nin dış politikası, özellikle Kıbrıs müdahalesi öncesinde genel itibarıyla yumuşak güç unsurlarını etkili bir şekilde kullanma ve uluslararası alandaki konumunu pekiştirme üzerine kurulu olmuştur. Askeri müdahale sonrasında ise kullandığı insani ve hukuki argümanlarla yumuşak gücünü etkin bir şekilde çalıştırarak uluslararası alandaki itibarını korumaya çalışmıştır. Ancak Batı'daki eleştiriler ve uluslararası tepkiler karşısında zaman zaman zorluklarla karşılaşan Türkiye, bu zorlukları aşmak için kamu diplomasisi stratejilerini geliştirmiştir. Bu anlamda Ecevit'in barışçıl konuşmaları, demeçleri ve diplomatik girişimleri Türkiye'nin çıkarlarını savunma noktasında önemli bir rol oynamıştır. Çatışmaları çözmek için yapılan girişimler, Kıbrıs'ın güvenliğini sağlama çabaları ve etki alanını meşru bir zeminde genişletme hamleleri akıllı güç stratejisi ve kamu diplomasisi alanında önemli bir yol almasını sağlamıştır.

Bu çerçevede Türkiye, Kıbrıs müdahalesi sürecinde hem askeri hem de diplomatik ve yardım faaliyetlerini bir arada yürüterek aslında akıllı güç stratejilerini uygulamıştır. Böylelikle meşruiyet ve rıza temelli bir politik kazanım elde etmiştir. Bu bakımdan Türkiye'nin ve Kıbrıs'ın uluslararası ilişkilerdeki çıkarlarını savunurken kullandığı stratejileri rasyonel bir forma dönüştürerek kamu diplomasisi ve akıllı güç kullanımının etkinliğini göstermiştir.

Türkiye'nin Kıbrıs politikasında zaman içinde değişen koşullara bağlı olarak farklı güç stratejileri geliştirdiği gözlemlenmektedir. 1950'lerden itibaren adanın taksim edilmesi görüşü, sert güce dayalı güvenlik eksenli bir tutum olarak öne çıkarken, özellikle 1974 sonrasında oluşan fiili durum, Türkiye'nin hem askeri caydırıcılığı sürdürmesini hem de diplomatik kanalları daha yoğun kullanmasını beraberinde getirmiştir. 1983 yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilanı, Türkiye'nin askeri kazanımlarını siyasi olarak tahkim etme çabasının bir sonucu olarak görülse de uluslararası alanda tanınma sorununu da taşımaktadır. Türkiye bu aşamadan sonra yumuşak güç unsurlarına daha çok önem vermeye başlamıştır. Bu anlamda KKTC'yi ekonomik olarak desteklemiş, demokratik yapıların geliştirilmesine katkıda bulunmuş, altyapı yatırımları yapmış, üniversiteler ve kültürel etkileşim alanlarıyla Türk kimliğini pekiştirmeye çalışmıştır. Bu gelişmeler bir yandan Türkiye'nin askeri varlığını kalıcılaştırmış, diğer yandan uluslararası topluma federatif çözüm önerilerinde bulunarak yumuşak güce dayalı meşruiyet arayışını da sürdürmüştür. 2000'li yıllarda Annan Planı sürecinde Türkiye'nin Avrupa Birliği ile uyumlu bir politika geliştirerek çözüm yanlısı bir tutum takınması, akıllı güç stratejisinin yumuşak güç yönünün öne çıktığı bir döneme işaret etmektedir. Türkiye bu süreçte Kıbrıs Türk tarafını uzlaşmacı göstermiş, aynı zamanda uluslararası kamuoyunda meşruiyetini artırmayı hedeflemiştir. Günümüzde ise Kıbrıs krizi yalnızca Türk ve Rum toplumlarının çatışmasıyla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda enerji kaynaklarının paylaşımında ve deniz yetki alanlarında nasıl bir yol izleneceği ve jeopolitik rekabette nasıl konumlanacağına ilişkin daha kapsamlı ve karmaşık bir mesele haline gelmiştir. Bu süreçte yapılan diplomatik girişimlerle Türkiye hem sahadaki varlığıyla caydırıcılığı sürdürmekte hem de KKTC'nin uluslararası alanda görünürlüğünü artırmaya çalışmaktadır. Dolayısıyla Kıbrıs meselesi, Türkiye'nin hem sert hem de yumuşak güç unsurlarını bağlama duyarlı şekilde birleştirerek uyguladığı akıllı güç politikasının somut bir örneğidir.

Sonuç olarak Türkiye, Kıbrıs'ta barış ve istikrarı sağlamak için 1974 yılındaki müdahalesine kadar genel itibarıyla yumuşak güç stratejilerini saptayarak barış yanlısı bir politikaya yönelmiştir. Bu bakımdan siyasi değer olarak barış temelli ve güvenlik kaygısı doğrultusunda bir strateji izlemesi Kıbrıs'a olan müdahalenin meşru zemini oluşturmuştur. Bu anlamda özellikle Kıbrıs Türk toplumu açısından cazibe merkezi olmakla beraber Garanti Antlaşması'ndan doğan müdahale hakkını kullanması, uluslararası siyasette ötekini koruması anlamında birçok topluma güven vermiştir. Bu durumda Kıbrıs'ı ilhak etmek yerine istikrarın sağlanması ve darbeye karşı demokrasiyi tesis etmesi anlamında kültürel bir çekicilik yaratmıştır. Bunun yanında uluslararası siyasette basın organları ve kamuoyunda olumlu izlenimler bırakmıştır. Bu durum çatışma halinde olan toplumların barış görüşmelerinde Türkiye'yi de işin içine sokma çabasında olmaları anlamında güven oluşturmuştur. Böylelikle Türkiye, izlediği yumuşak güç stratejileri ve kamu diplomasisi faaliyetleri ile birlikte dış politikada saygınlık ve çekicilik kazanarak meşru bir otorite sağlamıştır. Ancak sorunun günümüzde de varlığını sürdürmesi, Türkiye açısından Kıbrıs meselesinde kesin ve kalıcı bir kazanımın henüz elde edilemediğini ortaya koymaktadır.

Türkiye'nin Kıbrıs'a müdahale etmesinde insani durumların ön plana çıkması hasebiyle Türk ve Rum toplumlarına olan yardımlar ve bölgeyi kalkındırma çalışmaları literatürdeki boşluğu doldurmak için incelemeye değerdir. Bu doğrultuda Kıbrıs müdahalesi sürecinde kamu diplomasisi stratejisini sadece devlet merkezli olmaktan çıkartan sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri, birer devlet dışı aktör olarak araştırılabilir. Özellikle Kızılay'ın Kıbrıs'taki yardım faaliyetleri devlet dışı aktör olarak sivil toplum kuruluşlarının rolünü anlamak için oldukça önemlidir. Bu çerçevede Kıbrıs müdahalesi sırasında devlet dışı aktörlerin nasıl bir kamu diplomasisi ve yumuşak güç faaliyetlerinde bulunduğu sorusu, literatürde henüz yeterince ele alınmamış ve analize açık bir alan olarak gelecekteki akademik çalışmalar için anlamlı bir araştırma konusu sunmaktadır.

Kaynakça

- Aksu, Fulya. "Kamu Diplomasisi: Kavramlar, Yaklaşımlar ve Uygulamalar." *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24 (Özel Sayı) (2024): 211-230.
- Armaoğlu, Fahir. *Türk Siyasi Tarihi*. İstanbul: Kronik Kitap, 2023.
- Armitage, Richard L., Joseph S. Nye. "A Smarter, More Secure America." içinde *a Report of the CSIS Commission on Smart Power*. ed. Richard L. Armitage and Joseph S. Nye. Washington: CSIS Center For Strategic & International Studies, 2007.
- Cull J. Nicholas. *Public Diplomacy: Lessons From the Past*. Los Angeles: Figueroa Press, 2009.
- Çavuş, Tuba. "Dış Politikada Yumuşak Güç Kavramı ve Türkiye'nin Yumuşak Güç Kullanımı." *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2, 2 (2012): 23-37.
- Çemrek, Murat, Fatma. Zehra Atıcı. "Yumuşak Güç ve Akıllı Güç Dengesinde Kamu Diplomasisi İçin Yeni Bir Yol: İnsani Diplomasi." içinde *Kuramdan Uygulamaya İnsani Diplomasi*. ed. Hafize Zehra Kavak, 211-234. İstanbul: Kızılay Kültür Sanat Yayınları, 2023.
- Eren, Erdem. "Türkiye - Bosna Hersek İlişkilerinin Akıllı Güç Perspektifinde Analizi." içinde *4th International Balkan Studies Congress Proceedings*. ed. Sevba Abdula ve Elif R. Nazim, 183-204. (Sarajevo, Bosnia and Herzegovina: IDEFE-BSF, 2024).
- Gölçük, Rıdvan. "Kültürel Diplomasi: Her Şeyi Temizler Mi?." içinde *Kültür. Sanat. Yönetim*. ed. Marcus Graf ve Ali Güney, 53-65. İstanbul: Ketebe Yayınları, 2022.
- Hale, William. *Türk Dış Politikası 1974-2000*. Çeviren Petek Demir. İstanbul: Mozaik Yayınları, 2003.
- Hiresoğlu, Fazlı. "Kıbrıs Barış Harekâtında Türk Hava Kuvvetleri (1974)." *Turkish Academic Research Review*, 8, 3 (2023): 1267-1279.
- İletişim Başkanlığı. *Kamu Diplomasisi Nedir?* İstanbul: Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları, 2022.
- Kapucu, Davud. "1974 Kıbrıs Hava Harekâtı." *Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 4, 2 (2020): 82-104.
- Kavoğlu, Samet, Ergün Köksoy. "Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisine Karşılaştırmalı Bir Bakış: Rusya ve Ukrayna Üzerine Bir İnceleme." *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 2 (2024): 788-804.
- Keser, Ulvi. *Kızılay Belgeleri Işığında Kıbrıs Barış Harekâtı: 1974*. Ankara: Pulat Basımevi, 2013b.
- Keser, Ulvi. *Kızılay Belgeleri Işığında Kıbrıs: 1963-1974*. Ankara: Pulat Basımevi, 2013a.
- Kılıçoğlu, Gökmen, Ayhan Nuri Yılmaz. "Bir Kamu Diplomasisi Kurumu Olarak TİKA'nın Ak Parti Döneminde Kullanılması." *Türk Dünyası Araştırmaları*, 116, 229 (2017): 171-182.
- Kılıçoğlu, Gökmen, Ayhan Nuri Yılmaz. "Kendi Hikayeni Anlatmak: Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye'nin Kamu Diplomasisi." içinde *Cumhuriyetin Yüzüncü Yılında Türk Dış Politikası ve Milli Güvenlik*. ed. Yalçın Sarıkaya, 109-147. Ankara: TASAV, 2023.
- Kılıçoğlu, Gökmen, Ayhan Nuri Yılmaz. "Türkiye Rusya İlişkilerine Farklı Bir Bakış: Türkiye'nin Rusya Üzerindeki Yumuşak Gücü." *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5, 3 (2019): 209-227.
- Koyuncuoğlu, İlter. "Avrupa Birliği'nin Genişleme Sürecinde Kıbrıs." Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, 2000.
- Nye, Joseph. S. *Yumuşak Güç*. Çeviren Reyhan İnan-Aydın. İstanbul: Serbest Akademi, 2023.
- Oran, Baskın. *Türk Dış Politikası 1. Cilt*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2009.
- Özdemir, Haluk. "Uluslararası İlişkilerde Güç: Çok Boyutlu Bir Değerlendirme." *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 63, 3 (2008): 113-144.

- Özel, Cengiz. “Yumuşak Güce Bütünsel Bakış.” *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 7, 1 (2018): 1-27.
- TBMM. *Tutanak Dergisi*, Birleşim 4, Toplantı 13, c. 13 (23.07.1974): 13-54.
- TBMM. *Tutanak Dergisi*, Dönem 4, Toplantı 1, c. 1 (01.02.1974): 347-365.
- Üçler, Ertuğrul. *Kıbrıs Çıkartması*. İstanbul: Yeniüzyıl Yayınları, 2009.
- Yapıcı, Utku. “Yumuşak Güç Ölçülebilir Mi?” *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 12, 47 (2015): 5-25.
- Yılmaz, Ayhan Nuri, Gökmen Kılıçoğlu. “Avrupa Birliği’nin Yumuşak Güç Kullanımı ve Diğer Ülkeler Üzerindeki Olumlu Etkisi.” *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 8, 15 (2017): 83-118.
- Yılmaz, Ayhan Nuri, Gökmen Kılıçoğlu. “Balkanlar’da YTB ve TİKA’nın Türk Kamu Diplomasisi Kurumları Olarak Faaliyetleri ve Türkiye’nin Bölgedeki Yumuşak Gücüne Etkileri.” *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, 2 (2017b): 115-131.
- Yılmaz, Sait. “Yumuşak Güç ve Evrimi.” *Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi Dergisi*, 12 (2011): 31-36.
- <https://ytb.gov.tr/haberler/barisin-teminati-kibris-baris-harekati> Erişim tarihi: 05.05.2025.
- https://www.mfa.gov.tr/kibris-meselesinin-tarihcesi_-bm-muzakerelerinin-baslangici.tr.mfa Erişim tarihi: 14.05.2025.
- <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 15.05.2025.